

Motion till riksdagen 2009/10:U302

av **Maryam Yazdanfar och Luciano Astudillo (s)**

Frigivande av Dawit Isaak

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om att Dawit Isaaks situation bör uppmärksammas.

Motivering

Det är nu åtta år sedan göteborgaren Dawit Isaak greps i Eritrea. Sedan dess sitter han fängslad utan rättegång. I skuggan av 11:e september 2001 passade president Afewerki på att sätta stopp för all kritik av det nyligen befriade landets ledning. Den fria pressen stängdes och statstjänstemän, politiker och 11 journalister fängslades utan rättegång, bland dem den eritreanske och svenske medborgaren Dawit Isaak. Dawit Isaak var delägare till tidningen Setit där han också jobbade. Arresteringsvågen började den 18 september och Dawit Isaak fängslades den 23 september. Dawit Isaak är den ende svensk som av Amnesty International har utsett som samvetsfånge.

Brotten mot de mänskliga rättigheterna i Eritrea har sedan 2001 accelererat i omfattning och grovhet. I en rapport från Amnesty International, "You Have No Right to Ask" i juni 2004, kritiseras de omfattande brotten mot mänskliga rättigheter i landet. Rättssystemet är under all kritik och fängelseförhållandena är fruktansvärda. Cellerna är fuktiga, överfulla och hälsovådliga. Fångarna har dålig tillgång till vatten och svälter.

Amnesty Internationals årsrapport för 2009 (<http://www.amnesty.se/ommanskligarattigheter/landinformation/eritrea/>) tecknar en oerhört mörk bild av situationen i landet. Religionsfriheten är beskuren; bl.a. fängslas kristna, muslimer och Jehovas vittnen. Mer än 2000 evangeliska kristna hålls för tillfället fängslade utan rättegång och utan kontakt med omvärlden. Kollektiv bestraffning tillämpas genom att armédesertörers familjer fängslas. I princip all civilsamhällelig verksamhet är förbjuden. Nästan halva befolk-

Fel! Okänt namn på

ningen, däribland mer än 85 000 barn, är fortfarande undernärda och beroende av internationellt matbistånd.

FN:s kommitté för mänskliga rättigheter i Afrika har i åtskilliga fall fällt Eritrea för brott mot mänskliga rättigheter. Våren 2004 beslutade den afrikanska kommissionen för mänskliga rättigheter att den eritreanska staten bryter mot flera artiklar i den afrikanska stadgan om mänskliga rättigheter. De kräver därför att de 11 journalisterna släpps och att de dessutom kompenseras ekonomiskt.

Massarresteringar av journalister har ägt rum inte bara i september 2001, utan även i november 2006 och i februari 2009. Enligt Reportrar utan gränser sitter 30 journalister i fängelse och därmed är Eritrea i nivå med Kina och Iran. Organisationens senaste världsindex över pressfriheten från 2007 rankar Eritrea som det värsta landet i världen för reportrar att verka i.

Det är troligt att det är i en ryslig fängelsemiljö som Dawit lever idag. Den svenske medborgaren Kifleyesus Ogbacristos avled i eritreanskt fängelse i januari 2005 efter tre års väntan på rättegång. Ett antal av de andra som massgreps samtidigt som Dawit Isaak har avlidit. Fyra av journalisterna har dött enligt Reportrar utan gränser. I somras kom trovärdiga uppgifter om att 9 av de 11 politiker som fängslades i september 2001 har avlidit. De flesta avlider i fångenskap i brist på läkarvård, genom vanvård eller tortyr.

Regimens lakejer säger att Dawit Isaak mår bra, men det kan vi inte lita på eftersom ingen från svenska Utrikesdepartementet har tillåtits besöka honom. Vi är oroliga att anledningen till att ingen får ha kontakt med honom är att regimen har mycket att dölja. Eritrea bör släppa Dawit Isaak fri omedelbart och låta honom återförenas med sin familj i Göteborg.

Vi ansåg redan under den förra mandatperioden att Sveriges tysta diplomati är resultatlös. Vad kostar det Eritrea att Dawit Isaak hålls inspärrad utan rättegång? Vad förlorar man på det i dag? Svaret är ingenting. Därför är det dags att komplettera diplomatiska kontakter med de hårda påtryckningarnas politik. Det måste kosta när man håller en svensk medborgare fängslad utan rättegång. Det måste kosta i form av uteblivet bistånd, i form av ettriga frågor i alla forum där Sverige möter Eritrea och i form av smarta sanktioner. Om inte regeringen byter strategi kommer Eritrea dra detta i långbänk hur länge som helst.

Utrikesdepartementet borde utarbeta en strategi så att Sverige i alla internationella forum där vi möter Eritrea – WTO, Världsbanken eller FN – alltid tar upp Dawit Isaaks fall. Smarta sanktioner vore ytterligare en kostnad för regimen så länge de inte släpper Dawit Isaak. Det skulle kunna vara reseförbud för regeringsrepresentanter, att de inte får visum för att åka in till EU. Det bör också handla om att stoppa utländska konton som regimen har. Vi vet att eritreanska medborgare i exil tvingas betala in 2 % av sin inkomst till landet. Annars finns det risk att deras anhöriga råkar illa ut. Det är en stor inkomstkälla för regeringen som borde stoppas på lämpligt sätt. Det är pengar som inte går till medborgarna i Eritrea utan snarare till diktaturens utgifter för att befästa sin maktposition.

Den svenska regeringen bör alltså ändra sin strategi för att få Dawit Isaak fri. Han får inte gå samma öde till mötes som Kifleyesus Ogbacristos som

Fel! Okänt namn på

tragiskt avlidit på grund av de fruktansvärda förhållandena i eritreanskt fängelse.

Den 7 januari 2009 antog Europaparlamentet en resolution som kräver Dawit Isaaks frigivning. Det ser vi som mycket positivt. Europeiska unionen bör göra mer för att främja mänskliga rättigheter i Eritrea och för att få Dawit Isaak och andra fångar frisläppta. För EU:s del är det dags att stoppa biståndet till Eritrea.

För perioden 2008–2013 enades Eritrea och EU i år om ett nytt biståndsavtal. Summan ökade från 97 miljoner euro till 122 miljoner euro. Det är en ökning med 24 procent och skickar helt fel signal till landets ledarskap.

Den svenska regeringen bör verka för att EU stoppar biståndet till Eritrea. Det finns oerhört stora behov av bistånd runt om i världen. Det finns ingen anledning att EU skall prioritera att stödja ett land som håller en EU-medborgare fängslad utan rättegång och totalt saknar ambition att påbörja demokratiska reformer. Däremot är det viktigt att det humanitära bistånd som går till de eritreaner som svälter får fortsätta.

Den tvärpolitiska Dawit Isaak-gruppen i riksdagen bildades i februari 2005 med representanter för samtliga sju riksdagspartier. Vårt syfte är att få Dawit Isaak frisläppt genom att bidra till att rikta strålkastaren mot Eritrea. Detta gör vi tillsammans med andra aktörer så som journalister, tidningar och det civila samhället. Vi vet att diktaturer hatar strålkastare och att det oftast har en hämmande effekt. Vi tänker inte låta Eritreas president få begå dessa omfattande övergrepp på eritreaners mänskliga rättigheter i tysthet. Genom åren har vi motionerat, interpellat och ordnat seminarier. Våren 2009 bjöd vi in Teater Involver från Malmö att spela sin pjäs ”Isaak” i riksdagen. På mindre än två veckor samlade vi in 267 riksdagsledamöters namnunderskrifter på ett protestbrev till Eritreas president. Åttaårsdagen av Dawits fängslande uppmärksammade vi genom åtta manifestationer från Luleå i norr till Malmö i söder, med talare från media, kulturvärlden och alla partier i riksdagen.

Vi som ingår i den tvärpolitiska Dawit Isaak-gruppen i riksdagen anser

- ? att Dawit Isaak skall släppas fri
- ? att svenska representanter omgående skall få träffa Dawit Isaak
- ? att EU:s bistånd till Eritrea skall avbrytas
- ? att demokrati och respekt för mänskliga fri- och rättigheter skall upprättas i Eritrea
- ? att FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter skall släppas in i Eritrea.

Stockholm den 5 oktober 2009

Maryam Yazdanfar (s)

Luciano Astudillo (s)